

การสร้างโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

อุษา บุญชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2546

ISBN 974-382-581-9

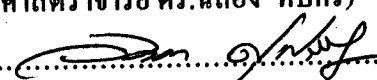
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

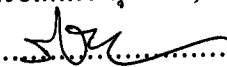
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.นง ทับศรี)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี)

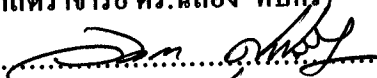
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

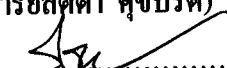
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

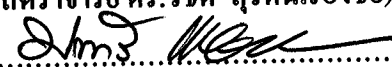
(รองศาสตราจารย์ ดร.นง ทับศรี)

.....กรรมการ

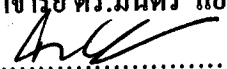
(รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

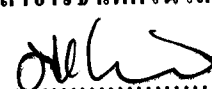
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร)

.....กรรมการ

(ดร.วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ถัศดา ศุขปริดี และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการประเมินโปรแกรมและประเมินหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้จากการใช้โปรแกรม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ที่ได้อนุเคราะห์ในการทดลองใช้โปรแกรมและประเมินโปรแกรมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว กราบขอบพระคุณมารดา ญาติพี่น้อง มิตรสหายทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ คอยกระตุ้นและคอยเป็นกำลังใจอันเป็นพลังสำคัญที่ทำให้เกิดความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ที่ได้ชี้แนะและวางพื้นฐานแก่ผู้วิจัย จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

41910540 : สาขาวิชา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ : การสร้างโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น/การพัฒนาหลักสูตร/การพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่น/หลักสูตรท้องถิ่น

อุษา บุญชู : การสร้างโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (DEVELOPMENT OF
COMPUTER-ASSISTED LOCAL CURRICULUM DESIGN) อ.ที่ปรึกษา : ฉลอง ทับศรี, Ed.D.,
ลัดดา ศุขปรีดี, M.Ed. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, Ed.D. 165 หน้า. ISBN 974-382-581-9

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายคือ เพื่อสร้างโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ในการสร้างโปรแกรมผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือขั้นออกแบบ ขั้นพัฒนา และขั้นนำไปใช้
และประเมินผล

ขั้นออกแบบ โปรแกรมผู้วิจัยดำเนินการ โดยกำหนดจุดประสงค์ของโปรแกรม กำหนด
ขอบข่ายของเนื้อหา ออกแบบแบบทดสอบ และกำหนดวิธีการนำเสนอโปรแกรม

ขั้นพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการ โดยจัดทำ แผนผังการนำเสนอเนื้อหา สร้างแบบประเมินหลักสูตร
ท้องถิ่นสร้างโปรแกรมด้วยโปรแกรม Authorware Professional Version 5.1 ตรวจสอบข้อผิดพลาด
ของโปรแกรม นำโปรแกรมที่ได้ไปทดลองใช้กับครูจำนวน 1 คน สังเกตผลและข้อบกพร่องแล้วนำ
ข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำโปรแกรมที่ได้ไปให้ครู จำนวน 5 คนใช้และหาข้อบกพร่อง นำผล
ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำคู่มือการใช้โปรแกรม จากนั้นนำโปรแกรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน
8 ท่าน ตรวจสอบ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นนำไปใช้ และประเมินผล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยนำโปรแกรมที่ได้ไปใช้กับครูสังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดตราดจำนวน 30 คนและประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรม ผลจาก
การใช้โปรแกรมทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นจำนวน 30 หลักสูตร หลังจากนั้นนำหลักสูตรท้องถิ่น
ดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่านประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า ได้โปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีลักษณะมีดังนี้ สามารถเก็บ
บันทึกชื่อและผลงานของผู้ใช้โปรแกรม ผู้ใช้สามารถฝึกสร้างหลักสูตรท้องถิ่นหลังจากศึกษาเนื้อหา
และแสดงหลักสูตรที่สร้างได้ทั้งทางจอภาพและทางเครื่องพิมพ์ โปรแกรมสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้
ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ใช้โปรแกรม ผู้ใช้สามารถเข้าหรือออกจากโปรแกรมได้ตามต้องการ

ผลจากการประเมินโปรแกรมโดยแบบประเมินประสิทธิภาพ 5 ระดับ พบว่ามีค่าเฉลี่ย
ประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง คือมีค่าเฉลี่ย 4.20 นอกจากนั้นยังพบว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรที่
ประเมินด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน คือ มีค่าเฉลี่ย 4.40

41910540 : MAJOR : EDUCATIONAL TECNOLOGY M.Ed. (EDUCATIONAL
TECNOLOGY)

KEY WOARD : DEVELOPMENT OF COMPUTER-ASSISTED LOCAL CURRICULUM
DESIGN / COMMUNITY-BASE CURRICULUM DESIGN / CURRICULUM
DEVELOPMENT / LOCAL CURRICULUM

USA BUNCHOO :DEVELOPMENT OF COMPUTER-ASSISSTED LOCAL
CURRICULUM DESIGN . THESIS ADVISOR: CHALONG TUBSREE , Ed.D. , LADDA
SOOKPREEDEE ,M.Ed ., VICHIT SURATREUNGCHAI, Ed.D 165 P. ISBN 974-383-581-9

The purpose of the study was to develop a computer-assisted local curriculum design program. Three stages of the development were: designing, developing and implementing, and evaluating stages.

In designing stage, the researcher specified the objectives of the program, outlined the scope of content, developed test items for the program, and designed the delivery of the program.

In developing stage, the researcher prepared a story board, and a program evaluation instrument, as well as developed an evaluation tool for the designed local curriculum. The program was developed by using Authorware Professional Version 5.1 .Upon the completion of the auditing , the program was individually tried out with a teacher. The data collected during the try out were used to revise the prototype. The revised prototype was then again tried out with five individual teachers. The data from the try out was used for he program revision. The revised program was then evaluated by 8 experts. The comments from the experts were analyzed and used for the final revision.

For the implementation and evaluation stages, the program was implemented by 30 teachers under the Office of Provincial Primary Education of Trad Province. Thirty local curriculums were developed as a result of studying the program. Thirty teachers were asked to evaluate the computer assisted curriculum design. Those 30 newly designed local curriculums were evaluated by 4 curriculum design experts.

Results of the study.

1. A computer-assisted curriculum development program was developed. The program featured multimedia capability: being able to record names and works of users , and the users can practice a local curriculum development after studying the program. It can also display the developed curriculum through both monitors and printers. The program can interact with users and can provide a feedback to the users.

2. The results of the program's evaluation revealed that the average efficiency of the program was 4.2 out of 5 points of the rating scale, which is considered highly efficient.

The efficiency of the program evaluated by experts was 4.40, which is also considered high efficiency.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	5
การพัฒนาหลักสูตร.....	6
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	15
โปรแกรมออธอแวร์ (Authoware).....	32
การพัฒนาโปรแกรม.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
กำหนดคุณลักษณะของโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	51

บทที่	หน้า
ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	61
4 ผลการศึกษาวิจัย.....	62
ผลการพัฒนาโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	62
ผลการหาประสิทธิภาพของโปรแกรม.....	70
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	81
การอภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	93
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบประเมิน.....	98
ภาคผนวก ง โปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตร.....	108
ภาคผนวก จ หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นจากการใช้โปรแกรม ช่วยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	121
ประวัติของผู้วิจัย.....	165

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิแสดงส่วนประกอบพื้นฐานของหลักสูตร.....	9
2 ระบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์และเอลิกซานเคอร์.....	10
3 ระบบการพัฒนาหลักสูตรของสังกัดอุทรานันท์.....	11
4 ขั้นตอนการทำงานในการพัฒนาหลักสูตรของเลวี.....	12
5 กระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	13
6 แสดงรูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของบีแฮมปี.....	14
7 วัฏจักรของการะบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์.....	14
8 แสดงรูปแบบของ Hannafin & Feck.....	40
9 การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของเส้นตรง.....	41
10 การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะแยกสาขาแบบเดินหน้า.....	42
11 การนำเสนอชนิดโยงใย.....	43
12 แสดงผังงานส่วนนำ.....	54
13 แสดงผังงานส่วนเนื้อหา.....	55
14 แสดงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมในส่วนเสนอเนื้อหาและกิจกรรม.....	56
15 แสดงแผนผังส่วนเนื้อหาย่อย.....	57
16 แสดงขั้นตอนการจบโปรแกรม.....	57
17 แสดงหน้าจอแรกของโปรแกรมช่วยพัฒนาหลักสูตร.....	62
18 แสดงหน้าจอที่เก็บบันทึกชื่อของผู้ใช้โปรแกรม	63
19 แสดงแสดงเนื้อหาหลักที่นำเสนอในโปรแกรม.....	63
20 แสดงการชี้แนะถึงลำดับขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาของโปรแกรม.....	64
21 แสดงจุดมุ่งหมายที่เสนอไว้ในแต่ละบท.....	64
22 แสดงปุ่มควบคุมโปรแกรมและชื่อเนื้อหา.....	65
23 แสดงปุ่มควบคุมกาเดินหน้าและถอยหลัง และภาพตัวอักษรที่สามารถเข้าไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม.....	65

ภาพที่	หน้า
24 มีคำอธิบายในการทำแบบทดสอบ.....	66
25 แสดงหน้าจอของแบบทดสอบ	66
26 แสดงหน้าจอเมื่อผู้ใช้เลือกคำตอบที่ไม่ถูกต้อง.....	67
27 แสดงหน้าจอการเฉลยข้อคำถามเมื่อผู้ใช้โปรแกรมตอบคำถามได้ถูกต้อง.....	67
28 แสดงหน้าจอแสดงสถิติเมื่อผู้ใช้ต้องการทราบสถิติในการตอบคำถามของตนเอง.....	68
29 แสดงคำอธิบายในการสร้างหลักสูตร	68
30 แสดงคำอธิบายในการสังพิมพ์ผลงาน.....	69
31 แสดงหน้าจอสำหรับฝึกสร้างหลักสูตร.....	69
32 แสดงการเรียกดูหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างไว้.....	70
33 หน้าจอแรกของโปรแกรม.....	109
34 ข้อความต้อนรับ.....	109
35 การบันทึกชื่อผู้ใช้โปรแกรม.....	110
36 แสดงหัวข้อของเนื้อหาหลักที่โปรแกรมนำเสนอ	110
37 แสดงความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น.....	111
38 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิม	111
39 ปรับกิจกรรมหน้าที่ 1	112
40 ปรับกิจกรรมหน้าที่ 2	112
41 แสดงเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรตามทฤษฎีของทาบ.....	113
42 จุดมุ่งหมายของการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน.....	113
43 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	114
44 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 3.....	114
45 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน(เสริม1).....	115
46 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน(เสริม2).....	115
47 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 4.....	116
48 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 4 (เสริม).....	116
49 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 4 (การวิเคราะห์เป้าหมายของโรงเรียนชุมชน).....	117

ภาพที่	หน้า
50 สรุปเนื้อหาการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 5	117
51 แสดงคำอธิบายในการทำแบบทดสอบ.....	118
52 แสดงข้อทดสอบเรื่องการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน.....	118
53 แสดงข้อมูลย้อนกลับเมื่อผู้ใช้ทำแบบทดสอบถูกต้อง.....	119
54 แสดงคำอธิบายในการสร้างผลงาน.....	119
55 แสดงขั้นตอนการสังพิมพ์ผลงาน.....	120
56 แสดงการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมใน 5 ด้าน.....	71
2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมในด้านการทำงานของโปรแกรม.....	71
3 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมในด้านการออกแบบโปรแกรม.....	72
4 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมในด้านคุณภาพการนำเสนอ.....	73
5 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมในด้านเนื้อหา.....	73
6 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของโปรแกรมตามความเห็น ของ ครูผู้ใช้โปรแกรมในด้านคู่มือการใช้โปรแกรม.....	74
7 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นจากโปรแกรมตามความเห็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	74
8 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพ ของ หลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 30 หลักสูตร ใน 5 ด้าน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้ง 4 คน.....	75
9 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของ หลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 8 หลักสูตรใน 5 ด้าน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรคนที่ 1.....	76
10 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของ หลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 8 หลักสูตร ใน 5 ด้าน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรคนที่ 2	77

ตารางที่

หน้า

- 11 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของ หลักสูตรท้องถิ่น
จำนวน 7 หลักสูตร ใน 5 ด้าน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรคน ที่3 78
- 12 คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพของ หลักสูตรท้องถิ่น
จำนวน 7 หลักสูตร ใน 5 ด้าน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรคนที่ 4 79